

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къуанчлы жыйылыу

КЪЫЗЫЛ ДИПЛОМЛА, ЖЮРЕКДЕН АЛГЪЫШЛА

Къабарты-Малкъар къырал аграр университетни быйыл бошагъан минг жаш адамдан 173-сю айырмалы белгилеге окъуп, «къызыл» дипломла къоллу болгандыла. Орта кюн а аланы къуанчлы халда бергендиле. Жаш адамланы бу артыкъда магъаналы кюнлери бла алгъышларгъа КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтургъан **Казбек Коков**, федерал инспектор **Евгений Ткачев**, толтуруучу власть органланы келечилери да келгендиле.

Казбек Валерьевич, Къабарты-Малкъарны айныу билимли, фахмулу кадрланы къолларында болганын чертип: «Окъугъан кезиуде битеу кюногнозно, фахмугузуну салып, къадалып кюрешип, айырмалы дипломлагъа тийишли болганысыз. Мындан ары да жангы жетишимле тежейме», - дегенди.

Республиканы оюучусу кеси да бу вузну таушханын айттып, мында билимли, ишлерин уста билген устазла, профессорла ишлегенлерин чертгенди. «Студент жылла – аламат кезиудю, бютюнда быллай адамла окутхан жерде. Мындан ары уа билимизге кере ишге тохташып, республиканы экономикасын айнытуугъа къошумчулукъ этеригизге ишкесизме», - дегенди ол.

Евгений Ткачев а, бу кюн жаш адамланы жашауларында артыкъ-

да магъаналы болганын белгилеп, аланы жюреклеринде сезимни ангылагъанын айтханды. КБГАУ-ну ректору **Аслан Апажев** бек алгъа жаш адамланы ата-аналарына ыразылыгъын айтханды, устазлагъа билимлерин аямай, ёсюп келген тёлюню юйретиуге салгъан къыйынлары кюнчю ыспас этгенди.

– Бу кюн барыгъызы да эсигизде кёп жыллагъа къалыр деп ышанама. Казбек Коков да бизни вузда окъугъанды, сиз да, аныча, уллу жетишимле болдуруп, республиканы, къыралны алгъа барыуун жалчытырсыз деп ийнанама, - дегенди ол.

Ызы бла айырмалы выпускниклеге дипломлары берилгендиле. Вузда 22 усталыкъгъа юйретедиле. Белгиленгенлени арасында уа

бизни жашларыбыз бла къызларыбыз кёп болгандыла бютюнда ёхтемлендиреди. Аланы барысыны да атларын санап чыгар онг жокъду, алай, юлгюге, жаланда ветеринария эм биотехнология факультетни «къызыл» дипломгъа бошагъанланы арасында Калабекладан Радима эмда Ибрагим, Къазакъланы Залина, Ботталаны Эльдар, Толгъурланы Зулейха, Аппайланы Альфия, Жаболаны Жамилла, Жансуйланы Альбина, Мамайланы Азинат, Моллаланы Лалина эм башхала бар эдиле.

Студентлени байрамларына уа белгилли артистле Султан Хажировков, Рустам Абанокков да келип, жаш адамлагъа жырларын саугъалагъандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини алтынчы чакъырылыууна депутатла айырыу

2019 жылны 8 сентябри

Законопроект

Медицина болушлукъ берирге чырмагъанланы жууапха тартыу къатыланады

РФ-ни Къырал Думасы медицинада къуллукъ этгенлени эм саусузланы эркиликлерин къоруулау бла байламлы эки законопроектни ючюнчю (ахыргы) окъулууда къабыл кёргенди. Аны «Единя Россияны» фракциясыны депутатлары хазырлагъандыла, деп билдиргендиле бизге партияны пресс-службасындан. Документледе сёз РФ-ни Уголовный эмда Административ бузукълукъланы кодекслерине тюзетиуле кийрип, медиклени ишлерине чырмагъанланы жууапха тартыуу низамын къатыландырыуу юсюнден барады.

Законлада кесини ишчи борчун толтургъан инсанни ёлтюрген, билип саулуугъна ауур неда орталыкъ заран салгъан адам уголовный жууапха къаты низамгъа кере тартылганы жазылды. Энди уа бу жорукъ медицинада

ишленгенге да жайылады. Ол жаны бла тюрлениуле РФ-ни УК-сыны 115-чи, 119-чу статьяларына кийрилгендиле. Дагъда медицина болушлукъ берирге чырмагъанла да уголовный жууапха тартылдыла.

РФ-ни Административ бузукълукъланы кодексине уа медиклени ишлерине чырмагъанланы жууапха тартыуу жаны бла тюрлениуле кийрилгендиле. Ол санда сау-сузгъа ашыгъып баргъан терк медицина болушлукъ берген машинагъа жол кюймагъанла бла байламлы да. Аллай бузукълулагъа тазирни ёлчери 3-5 минг сомгъа жетерикди неда жылны ичинде машинаны жюрюторге эркин этиллик туюлюду. Бююнлюкде уа тазир 500 сомду неда првала 1-3 айгъа сыйырыладыла.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

АЧЫЛЫУ

«Кюмюш» волонтерлагъа – энчи ара

Энди Къабарты-Малкъарны «кюмюш» волонтерларыны кеслерини энчи аралары барды. Ол 16 июльда Долинскде 1-чи номерли интернат-школда къуанчлы халда ачылганды.

«Молоды душой» деген араны регионда къураулыуна кеслери ыразылыкълары бла жамауат ишге тири къатышхан абадан адамланы къауумуну битеуроссей конкурса хорлап, грант алгъанлары себеплик этгенди. Волонтер араланы ассоциациясы бла «Память поколений» жандаурулукъ фонд къурагъан ол конкурс экинчи кере жетишимли ётгенин эмда анга къыралны 65 региондундан 201 заявка берилгенин да эсгертирге тийишлиди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Белгилеу

УЛЛУ ЖАЗЫУЧУНУ ХУРМЕТИНЕ

Нальчикни жер-жерли администрациясыны къатында **2019 жылда 22 июльда 11:00 сагатда** Къабарты-Малкъар Республиканы халкъ поэти, РСФСР-ни Максим Горький атлы Къырал премиясыны, КъМР-ни Къырал премиясыны лауреаты, Социалист Урунууну Жигити **Алим Пшемахович Кешоковну** туугъан кюнюне аталып эсгертимесине полле салыу боллукъду.

Андан сора жыйылгъанла Чегем муниципал районну Шалушка элинде жазыучуну Юй-музейине атланарыкъдыла.

Жазылыу-2019

Энтта да онг барды

Сиз бир тюрлю сылтаула бла «Заманнга» жазыламай къалгъан эсегиз, ишни тюзетирге онг барды. Июльну 26-сына дери, почтагъа барып, ана тилибизде чыктыгъан газетте жазылсагъыз, аны 1-чи августдан алып башларыкъсыз.

Жазылыуну беш айгъа багъасы-580 сом 25 капекди.

Бизни индексбиз - 51532

«Кюмюш» волонтерлагга – энчи ара

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Араны кыуанчлы ачылыууна КъМР-ни жарыкъландыруу, илму эм жаш тёлню ишлери жаны бла министри **Ауес Кумыков**, КъМР-ни уруну эм социал кыоруулау министри **Асанланы Алим**, РФ-де Волонтер араны ассоциациясыны толтуруучу директору **Резеда Валиуллина**, Добро-

башха ведомстволаны бла организацияланы келечилери да кыатышхандыла.

Анда сёлеше, Ауес Кумыков волонтерланы даражалы конкурсда хорламлары эмда мекям кыоллу болгъанлары бла алгъышлагъанды. «Сиз мындан ары да кеп жандауурлукъ жумушла тындырлыгыгызга ийнама. Биз а сизге дайым да билеклик этгенлей тур-

жыйылыр, оноулашыр жер кыуаралгъанына кыуанганын билдиргенди, саулукъ, узакъ ёмюр тежегенди.

Резеда Валиуллина быллай арала Россейни 28 регионунда ачылгъанларын, бизни республикадагы 29-чу болгъанын билдиргенди. «Къабарты-Малкъарда «Кюмюш» волонтерланы кеп проектлери жашауда жетишимли бардырыладыла. Ала кюн сайын да социал проблемала бла байламлы жумушла тындырадыла, тюрлю-тюрлю акцияла ётдюредиле. «Молоды душой» деген араны хайырындан энтта да кеп сейир проектле толтурулукъларына мен ишекисиме», - дегенди

Андан сора келген кыонакыла, мекямны ичине кирип, анда волонтерланы презентацияларына кыарагъандыла. Наталья Русакова алагъа «Молоды душой» деген программаны, экспертиле бла тубешиулерини, мастер-классланы юсюнден да тынгылы хапар айтханды, уллу экранда суратланы да кёрюзгенди.

ХОПАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

вольчествогъа себеплик этиу жаны бла регион ресурс араны башчысы **Светлана Самофалова**, «Молоды душой» федерал программаны координатору **Наталья Русакова**,

лугъубузгъа ышандырама», - дегенди.

Асанланы Алим да энди, жыл санларына да кыарамай, жамауатха жараргъа, огурулу ишле этерге итингенлеге

ЖАНГЫЛЫКЪ

Гражданлагга - электрон паспортла

Бу кюнледе РФ-ни Правительствосуну Председателини орунбасары **Максим Акимов** бизни кыралда бир ауукъ замандан гражданлагга тёрели кыагъыт паспортланы орунуна электрон паспортла берип башлангырыгъын билдиргенди. КъМР-де МФЦ-да айтханларына кёре, сынам халда бу иш келир жыл Москвада бардырылып тебирерикди. Кыралны башха регионларына уа бу жангычылыкъ 2022 жылда жетерикди.

Жангы паспорт пластикден этилген карточка боллукъду. Специалистле айтханга кёре, аны юсюнде инсаны голография сураты, аты, тукъуму эм атасыны аты, туугъан кюнү, жашагъан жери, QR-код, документни болжалы басмаланырыкдыла. Алай бу тизме энтта да толусунлай хазыр туююлду, анда не зат кёрюзтюлюгюн

РФ-ни Правительствосу жууукъ кезиуде белгилерикди.

Дагъыда электрон паспортха водител удостоверенияны, СНИЛС-ни, ИНН-ны синдирирге умут барды. Аны хайыры бла адамгъа быллай документлени кеси бла ташып туургуа керек боллукъ туююлду. Информацианы бары да криптография технология бла кыорууларыкды.

Жангы документни ал кезиуде ич ишлени органларында берликдиле, ызы бла уа – МФЦ-лада да. Къолунда кыагъыт паспорту болгъанга аны болжалы жетсе, жетмесе да башхасы жокъду, элтип ашыгыш алышындырырға керек боллукъ туююлду.

Авиатранспорт

«Победа» республикагъа кыайтады

Къабарты-Малкъарда иги кесек заманны ишлемей тургъан «Победа» авиакомпания бу кюнледе «Нальчик - Москва» эмда «Нальчик - Санкт-Петербург» рейслеге билетле сатып тебирегенди. Айтханларына кёре, аланы самолётлары бла бу шахарлагъа быйыл кюз артында учаргъа боллукъду.

Москвагъа «Внуково» аэропортха 27 октябрден башлап хар кюн сайын эки рейс

боллукъду. Санкт-Петербургда уа самолёт ыйыкыгъа юч кере учарыкды. Маршрутланы экисинде да «Боинг 737-800» самолётла ишлерикдиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Тапландырыу

Сау район токсуз кыаллыкъ туююлду

Бу кюнледе сакъ жауунланы хатасындан Черек суу кыуруруп, бир атлы районда суу жагъаны кыоруулагъан темир-бетон дамбаны тозурагъанды. Ызы бла жер ашлып, алайда орналгъан анкер чыпын аугъанды. Ол алай болурну аллында уа, энергетикле ишекли болуп, хайырлануучуланы токсуз кыоймаз ючюн, алагъа электрокючню башха ызла бла жибергендиле. Бу чыпыннга тагъылгъан темир чыбыкъланы уа кесип бир жанына кетергендиле.

«Каббалкэнэнерго» компанияда айтханларына кёре, сагъынылгъан объект Черек ГЭС-леде чыгъарылгъан токну районда эллеге, республикагъа эмда Шимал Кавказда регионлагъа элтген ызыланы инфраструктурасына киреди. Шёндю энергетикле аны жерине орнатып башлагъандыла. Аны кысыха заманны ичинде тындырыр ючюн, къолларында бар керек затлары барды. Бу ишни кезиуде хайырлануучуланы ток бла жалчытууда бир чурум боллукъ туююлду, деп ышандыргъандыла компанияда.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Саулукъ сакълау

Борчларын энди

ТЫНГЫЛЫ ТОЛТУРЛУКЪДУЛА

КъМР-ни саулукъ сакълау министри **Марат Хубиев** Катастрофаланы медицинасыны арасыны жангыртылгъан мекямында болгъанды.

- Бу структура саулукъ сакълау службада стратегиялыкъ магъаналы борчланы толтурады, кыйын болумгъа тышгенлеге терк болушлукъ береди. Араны мекямында жангыртыу жумушланы уа 2008 жылдан бери тамамламай тургъанбыз аланы бир программагъа да кыошаргъа онг болмагъаны ючюн.

Алай республиканы Башчысыны болушлугуу бла бу кемчиликни тамамлауа бизнесменле кыатышхандыла. Арт кезиуде ала социал жумушлагъа эс буруп башлагъанлары кыуандырады. Жангыртыу «Бахсанны терек бахчалары» компанияны болушлугуу бла бардырылгъанды.

Кысыха заманны ичинде кеп тюрлю жумушла тамамлангандыла, кыоранчла 25 миллионнга жетгендиле. Алгъаракълада уа компания техника, тийишли инвентарь, мебель сатып алырға себеплик этгенди. Республиканы оноучусуна эмда «Бахсанны терек бахчалары» предприятиягъа саулукъ сакълауда болгъан кемчиликлени кетеруге болушханлары ючюн ыразылыгымы айтырға сюеме, - дегенди Марат Хубиев.

Катастрофаланы медици-

насыны арасыны башчысы **Алим Кардановну** айтханына кёре, служба 2008 жылда бу мекямгъа кёчгенинде, аны терезелери, ичинде жылытуу системасы окуна жокъ эдиле. «Бизге быллай эс бурулуру деп сунгъан окуна этмегенбиз. Алай республиканы Башчысы халны кёргенден сора бир айдан жангыртыу жумушла башлангандыла. Ол а бек магъаналыды. Биз адамлагъа, республикагъа керек болгъаныбызны сезгенбиз», - дегенди ол.

Мекямда бардырылгъан тапландырыу жумушла службаны ишин игилendirirге онг берликдиле. 1 августа анда Нальчикни терк медицина болушлукъ берген бёлюмю ачыллыкды, алай бла уа врачла Аэропорт, Искож, Стрелка, Дубки районлада жашагъанлагъа чырмаусуз жеталлыкдыла.

Бёлум мекямны биринчи кыатында орналлыкды, анда медиклеге солуу отула, ашхана, жууунурча энчи жер да боллукъдула. 2020 жылны ахырына дери уа бирикдирилген диспетчер кыауум кыуараллыкды. Ол да службагъа борчларын бийик даражада толтурурға себеплик этерикди.

КъМР-ни Саулукъ сакълау министрствосуну пресс-службасы.

Кыошулуу

«Горзеленхозда» - ышаннгылы техника

Бу кюнледе Нальчикде «Горзеленхоз» муниципал предприятиягъа талай тюрлю жангы техника берилгенди. Аны хайыры бла энди сахарны орамлары

жоллада эмда аны жанларында кир-кипчикни сибирип жыяды. Ол кеси да тегерек-башны буктугъа алдырмай алай ишлейди. Анга уашашлы башха техника уа

тазалау, жашиллендириу эмда башха тапландырыу жумушланы бютюн тынгылы тамамларгъа онг боллукъду, деп билдиргендиле муниципалитетни жер-жерли администрациясындан.

Жангы машиналадан бири (Faup компанияны)

кыышда эмда жаз башында жолладан буз кыауданы эритир ючюн себилген затланы кыырып кетереди, кир-кипчикни да жыяды. Ала бла бирге предприятиягъа дагъыда бир трактор эмда ауур жюкле ташыучу машинала да келгендиле.

БИЛИМГЕ ИТИНИУ

Ол 1914 жылда 22 июльда Шалшакада тууганды. Аны атасы Пшемехо медиевеседе кыра таныганды, арта муслийман окууун Тюркде ёсдоргонди, алай эфендилик бла кирешмегенди – сабан кыруучу болуп турганды.

Совет власть келгенде, аны, баям, билими ючюн элде ревкомну председатели этгенди. Оноу берилгенлей, ол жарлы халкыны жарыктандырууга эс бурганды эм 1923 жылда кесини халжарын келишдирип, экижыллык школ ачып, сабийлени, ол санда кесини жашын да, окырга, жазарга юйретгенди. Алимни бек уллу мураты уа, окуулу болса, элде уллу мектеп ишлерге деп болганды, юч уллу терезеси бла.

Хунери болганын кёргенде, жашны Баханда интернат-школга бергенди, анда беш жыл кюрешгенди. Аны насыбына школну директору белгили назмуучу Алий Шогенцуков болганды. Кыбарты тилден бла адабияттан жашчыкыны ол окутуханды, биринчи назмуларын да поэт анга кёрюзтгенди.

Школну 1931 жылда бошаганды. Ол заманга назмулары да басмалана башлагандыла. Ызы бла Алим Кешоков Владикавказда Север-Кавказ институтну

чуланы союзуна киргенди. Аны кеп ариу умуту бар эди, алай, Улуу Ата журт уруш башланып, фронтха кетгенди.

ОТ-ОКЪ ТЮБЮНДЕ

Алим Кешоков урушну аллындан ахырына дери барганды. Биринчи кере кызауатха Кыра тенгизни жагасында киргенди. Арта уа, 115-чи Кыбарты-Малкыр атлы дивизия кыралганды, анда взводну командири болганды.

Ала Ростов областда Малая

эм кеп сынауладан ётгенди. Таулу поэт шүёхуну юсюнден былай жазганды: «Башыбыз бла окыла аз умчагандыла, аз кере бирге жукламаганды, плащ-палатканы юсюбюзге жабып, бир котолождан ашаганды... Кызауатны букы жоллары бла, Волга, Дон тийрелени кыра жауган аулаклары бла да барганды, Донбассны немислиледен эркин этгенлени санында болганды, Перекопну чунгурларында да жатханбыз, Сивашдан да ётгенбиз, Кырым ючюн да сермеш-

СССР-де Жазычула союзуна правленини секретарына айыргандыла. 1970 жылдан башлап ол он жылны ичинде СССР-ни Адабият фондуна таматалык ётгенди.

ЧЫГЪАРМАЧЫЛЫКНЫ ИЛХАМЛЫ ЖОЛУНДА

Алим Кешоков – Али Шогенцуковну сохтасы, устазына ушап, назмула тагъарга сойгенди. Алары он жылында жазып башлаганды. Аны назму кыаууму ол

Анда жазычу Кыбарты-Малкыарга совет власть кылай келгенини эм орналганыны юсюнден айтады. «Эмирге кылыч» деген артарак чыкыган роман да ол темагады.

Кешоковну «Сынган нал» романы окуучуга артык белгилиди. Ол аны, умут этгенича, алда сагынылган Малая Мартыновка тийреде барган сермешни юсюнден жазганды. Кертини айтханы ючюн кеп даула да кыалганды.

Алим Кешоковну «Кертме боулу», «Акъ кызуланы таласы» деген романлары республикага душман кирген заманы – ачык, жашырын да барган кызауатны юсюнденди. Аны «Акъ таудан кёрюнген тегерек» атлы китабы уа автобиографиялыды, аны бла бирге анда кесамат ишле да бардыла.

Жазычуу бек сейир романы уа «Айны чыкыганы» дегенди. Ол анда бусагъатда Шаркыда араплы жаш тёлю кылай жашаганын, жамаут кылай айныганын суратлайды. «Лавина с гор» деген кинога сценарийни да Алим Кешоков жазганды.

ЮЙОР НАСЫБЫ

1938 жылда Москвада окуганында, Алим Пшемехович Надежда Фёдоровна Лопуховага тубегенди. Ала бир бирни сойгенди. Жаш аны юйюне келтиргенде, ата-анасы аны дурус кёрмезле деген кюркюу бар эди. Алай литераторну кызы Елена эшиттенге кере, жазычуу анасы, боллуккун алдан билген хунери болган Куоз Тлигуровна, анга ариу тубегенди. Уруш башланып, Алим ары кетгенде да, келини биргесине тутханды, аны миллет кылыкыга юйретгенди. Ала бир юйюрлю

ДАТА

ФАХМУЛУЛУКЪНУ, ТАУКЕЛЛИКНИ, ТАЗА НИЕТЛИКНИ БЛА ТЮЗЛЮКНЮ ЮЛГЮСЮ

Озган ёмюр дунягъа кеп фохмулу инсан бергенди. Ол тарых жоллада чынтты уллу поэтлени заманыкы кыалганды. Бютюнда бизнича аз санлы халкыны алганды, аладан чыкыган белгилли адамла, жалаанда кеслерин танытып кыоймай, тууган жерибизни, республикабызны атларын да айтдыргандыла. Аллайладан бири, сёзсюз, Алим Кешоковду.

Кыулийланы Кыайсын бла Алим Кешоков.

филология факультетинде окуганды. 1935 жылда Нальчикке кыайтып, эл школгага устазла хазырлаган курслада, рабфакда да кыбарты эм орус тилден бла адабияттан дерсле берип турганды.

Дерсле берген жашлагъа бла кызылагъа кырай, алары билимлерин ёсдюрю ючюн, кесине да кеп билерге керек болганын ангылап, ол акыл бла Алим Пшемехович Москвада миллет жашлагъа бла кызылагъа деп кыралган институтда аспирантурага киргенди.

УРУНУДА ЧЫНЫГЪЫ

Ол окуу юй жабылып, поэт 1938 жылда Нальчикке кыайтханды. Аны миллет культура илму-излем институтха тамата этгенди. Бир белек заманы анда ишлеп, Алим Пшемехович Совет Аскерде кыулулк этерге чакырылганды.

Андан кыайтхандан сора Алим Пшемехович Краеведение илму-излем институтну директору болганды. Кысыкха заманы ичине кыбарты тилде «Нарт таурухланы» китабын чыгарганды кесини ал сёзю бла. Назму жыйымдыгын да хазырлаганды басмагъа. 1940 жылда Жазы-

Мартыновка элни кыатында кыуру ушкокла бла немисли танкла, мотопехота бла сермешле башланганда болган кылабалькыны юсюнден кепле айтадыла. Ёлгенлени, жаралылары, пленнге тюшгенлени санасанг, беш минг чакылы адам ачыганды. Дивизияда кыолуна сауут алыкык 365 кыалган эди, Алим да алары арасында болуп. Кешоков ол кызауатны юсюнден жазарга кыаст этген эди. Аны «Сынган нал» китабы аны юсюнденди.

Дивизиядан кыалганыны, башха бёлюмеге кыошуп, Сталинград тийресине атхандыла. Анда ол жаралы болганды. Госпитальдан чыкыганлай, аны аскер корреспондент этгенди. Ол кыурамында болган аскер кыауум Донбассда, Запорожьяда, Мелитополяда, Кырымда, Прибалтикада уруш бардырганды.

ЖАШ ЭДИЛЕ АЛА...

Алим Кешоковну жашау жолу Кыулийланы Кыайсын бла байламлы болганды: экиси да фронтда бир ишни этгенди

генбиз. Ол заманда Алим бла гыржын кыабынны эки этгенбиз, аскерчилени махоркаларын да алай, сагышларыбызны бир бирге айтып, назмула да окуганды. Ол бизге уллу асыу да, кыуанч да эди...»

АНТЛЫ ШУЁХЛУКЪ

Жаш эдиле ала, алай кыыйлыкында бирге болгандыла, бир бирни иги таныгандыла. Жау окылары тубюнде баууру бла сюркеле, Кешоков жаралы Кыайсынны уруш отундан чыгарганды. Ол шарт аны бир чагы болуп кыалмай, адамлык ышанын кёрюзтеди.

«Биз тау жырны эки кыанатыбыз, – деп жазганды Алим Кешоков Кыайсыннга атаган назмусунда. Эсгерилеринде уа: «Аны кыаны мени юсюме алай жагылган эди, аныкымы эди, меникими – аны айыргыга онг болмай», – дегенди. Кыайсын а: «Бизни шуёхлугузу кыан бла байланганды», – деучо эди.

Уллу поэтлени кыарындаш татлылыкларыны юсюнден кепле жазгандыла, айтадыла. Кызы Елена уа былай эсгереди: «Жашларындан бирине Кыайсын мени атамы атын атаганды. Алим бек ариу сабий эди. Галина Уланова, биз аны бла тенгизде солуганда, аны суйюп, «Мени Ромеом» деп турганды. Энди ол Америкадагы, Голливудда кино алдырады...»

КЫРАЛ КЫЛУКУЛА

Уруш бошалып, юйюрюне кыайтханлай, Алим Кешоковну Кыбартынны жарыкландыруу министри этгенди. Юч жылдан а ВКП(б)-ны обкомун секретары. Ызы бла ол Кызыл профессуранын институтунда оккуп келгенден сора 1953 жылдан башлап алты жылны ичинде КЪМАССР-ни министрлерини советинде председателини орунбасары болуп ишлегенди. 1959 жылда уа аны республиканы Жазычуларыны союзуна правленини председателине, артада Россейде, бир кесекден а

заманда чыкыган «Жангы кюч» альманахта «Биринчи атлам» деген аты бла басмаланганды. 1941 жылда аны «Тау эткелеринде» деген аты бла биринчи китабы чыкыганды. Ол аны бла ёз адабиятына жаны макъамла, амалла, боюла, оюмла келтиргенди.

Урушдан сора аны кыбарты эм орус тилдеде жыйырмагъа

Алим Кешоков кылам кыарындашлары бла.

жууукъ назму эм поэма китаплары чыкыгандыла. Ол алада совет властыны игиликлерин, Улуу Ата журт урушда адамланы жигитликлерин махтаганды. «Партияны башчылыгында», «Жангы юйде», «Назмула бла поэмала», «Жылы ташла» деген эм башха китапларында уа кыбарты халкыны жашау турмушун суратлаганды.

Алим Пшемехович жарык, таукеп лирика назмула жазганды. Алары иги кесеги жырла болуп айтыладыла. Сёз ючюн, «Чыпчыкыла кыол аязымыда», «Ариу кызы», «Акъ тау башы шюшду», «Умутну желпеги», «Терезеде жарык» эм башхала.

Алим Пшемехович алаамат кыара сёзю да авторду. «Бийикле жукъусудула» деген дилогиясы ючюн 1968 жылда ол РСФСР-ни кырал саугасын алганды.

болуп, алтмыш жылдан аслам жашагандыла.

Уруш аллында жаш юйюрге кызычык - Татьяна - тууганды. Биринчи жомакларында да жаш поэт, баям, анга атаганды. Андан ары уруш жоллары айырып, талай жылны юй адамы кыайылары бла, ол а кызауатда тургандыла. Мамыр жашау башланганда уа, юйюрге Елена бла Александр кыошулгандыла.

САУГБАЛА

Улуу Ата журт урушда жигитлиги, мамыр кезюде жетишимлери ючюн Алим Кешоковну Ата журт урушун (1 даражалы), Кызыл Жулдузун (эки кере), Ленини (эки кере), Октябрь революцияны, Урунууну Кызыл Байрагыны (юч кере), Халкыла шуёхлугууну, «Сыйлылыкны белгиси» орденлерине, Социал тийишлери деген атха тийишли кёргенди.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Юбилей

«Жаланда жигерлик бла табаргья боллукъду сый-намыс эмда къолайлыкъ»

-Шарафутдин, биз, хасаниячыла да, элибизде сенича адам жашагъаны бла ёхтемленебиз, ма былай аягъы юсюнде, суйген ахлуларынгы арасында этта да кеп жылланы жаша дейбиз. Ушагъыбызны уа терели соорудан башлайым, сени махтаулу урунуу жолунг къалай башланганды?

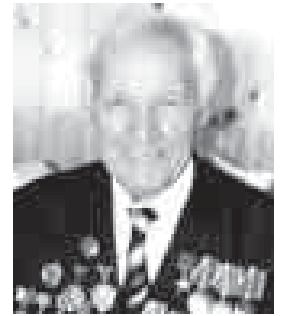
-Бизни юйюрге сегиз сабий болгъанды. Менден тамата эки жаш Уллу Ата журт урушха

Социалист Урунууу Жигити Моллаланы Якубу жашы Шарафутдинге 90 жыл толгъанды. Республикада мен билген адам болуп, аны юсюнден ахшы сёз айтмагъанны, анга бийик багъа бичмегенни кёрмегенме. Анга къыралны, республиканы да оночулары да не заманда да уллу хурмет этип келедиле.

Къабарты-Малкъарны Баш Советини депутатына айырылганды, партианы съездине кеп кере делегат болгъанды, кеп жылланы Коммунист партианы Къабарты-Малкъар обкомуну члени болуп тургъанды. Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы, Халкъланы

шухлукъларыны ордени, "Шахтёрская слава" белги бла да саугъаланганды.

Шарафутдинни мен да эрттеден таныйма. Не заманда да тизгинли, субай. Чынтты эр кишича, ауазын кётюрмей, сабыр селешип англатады айтырыгъын. Ма бююнлюкде да, жыл саны келгенине да къарамай, тириди, жамуат ишден айырылмайды. Аны республикада бардырылган къаллай байрамлада, жыйылылада да кёрюрге боллукъду. Биз аны Хасанияда юйюнде тюбешип, жашау эмда урунуу жолуну юсюнден ушакъ этгенбиз.

кетедиле, тюз жолдан тайгъанла да бардыла. Бу болумгъа сен къалай ккъарайса?

-Хау, бизде ол жарсыу барды. Алай кепле къара ишде урунурга къосемейдиле. Сёз ючюн, эде мал тутхан угъай да, тауукъ тутханла окъуна азда. Хасанияда, мен билип, алгын юч ферма болгъанды, энди уа - бири да жокъду. Ма ол затлагъа эс бурурга керекди. Жаланда жигерлик бла табаргья боллукъду сый-намыс эмда къолайлыкъ.

-Шарафутдин, сен бизни редакция бла да байламлыкъ жюрютюп тураса, алгын терк-терк да жокълаучу эдинг бизни.

-Миллетиме жаным къурман болсун, ана тилде селеширге, аны сансыз этмезге борчуллубуз барыбыз да. "Заман" газетибиз ма анга къуулукъ этеди. Мен аны редакциясы бла керти окъуна эрттеден байламлыкъ жюрютеме. Алгын газетни баш редакторуну орунбасарлары Малкъондуланы Хамит, Мирзойиланы Алий, Гергъокъланы Исмайыл, атлары айтылган газетчиле Ностуланы Магомет, Кзулбайланы Алий, Теммоланы Мухадин эм кеп

кетип, анда жоулгъандыла. Манга уа 12 жыл да толмагъан эди. Алай мен уллула бла бирге сабанчы бригадада ишлегенме. Кеп да бармай бизни кечоредиле да, Алма-Атагъа тюшебиз. Анда да ГЭСни каскадыны къурулушунда урунганма. Юйдегиле да анда болганма.

1956 жылда уа бери кечюп келебиз да, Быллымгъа барып, «Местпром» рудникде ишге тохтайма. Магъаданчылагъа юйле сюегенбиз. Бир кесекден а Тырныаузуу вольфрам-молибден комбинатына кечгенме.

-Сени бла тюбеширни аллында жашау, урунуу жолунг юсюнден шартла бла шагъарей бола, 1969 жылда сен Амшоковну бригадасыны къауумунда да битеурсей рекорд тохташдыруугъа къатышханынгы юсюнден окъугъанма.

-Хау, болгъанды алай да. Ол заманда тауу башындан энишге тешиу жаны бла рекорд тохташдыргъан эдик. Ким да ишлеген жеринде айыпсыз болурга керекди. Мен ол жорукъгъа не заманда да кертичи болганма. Шахтачыны иши тынчы деп бир адам да айталлыкъ туюлюду. Бизге уа къаяланы тешерге тюшгенди. 1970 жылда уа кесим бригаданы башчысы болуп турганлай, Ленин туугъанлы 100-жыллыкъ юбилейине кесибибизе жангы борч алабыз: 31 кюнню ичинде 750 кило-

Казбек Кокос бла 9 Майны байрамында.

метрни ётерге. Ол а къыралда рекордха саналган ёлчменден 148 метрге асламды. Биз а, къаяланы тешип, 766 метрни ётгенбиз.

1971 жылны 30 мартында манга Социалист Урунууу Жигити деген сыйлы атны, Ленини орденин эмда "Серп и Молот" алтын жулдузну берген эдиле, бригадада ишлеген башхала да тюрлю-тюрлю къырал саугъалагъа тийишли болган эдиле.

-Комбинатда кеп жылланы ишлегенсе, энди ол жокъну орунундады, сен оюм этгенден, аны аягъы юсюне этер онг бармыды?

-Биз 90 километр теренликде, кенделен шахталада ишлегенбиз. Жер тюбюнде юч километрге электричка жюрюгенди. Комбинатда беш минген артык адам урунганды. Бир жол республиканы алгынныгы башчысы Тимбора Мальбахов бла Шимал Осетияда бир жыйылыугъа барабыз. Анда селеше, ол Тырныауздагъы вольфрам-молибден комбинат республиканы бюджетини 70 процентин толтурады, деген эди.

Ма аллай предприятияны чачылганы бек жарсыулууду. Аны жангыдан ишлетип башлау ючюн энди уллу кюч, ырысхы да керек боллукъду. Аягъы юсюне этилсе уа, бек иги боллукъ эди, нек дегенде

битеу дуняда да бизни магъаданыбызгъа жетген жокъду. Аны ташы темирден да бекиди. 22-миллиметрлик темир жипни женгил кеседи.

-Шахтада жыйырма жылдан артык урунганса. Аллай бир заманны ичинде ишлерге эркилик бармыды?

-Шахтада ишлеген тынч болмагъанын ким да биледи. Саулукъгъа бек хаталы болгъандан сора да, кепле ачыгъандыла, жарсыугъа, ажымлы ёлгенле да болгъандыла. Манга да правительствода окъуна жер тюбюнде ишлегенинг боллукъду, энди кый аны деген эдиле. Мен а унамагъанма.

-Солурга чыккындан сора да бош турмагъанынгы билеме.

-Республиканы ветеран организациясында ишиме кеп жылланы бардырама. Сёзюбюз, кесибибизни жюрютгенибиз

зарбаев бла да шухлукъ жюрютгенсе деп эшитгенме.

-Ол мени кичи къарындашым бла бирге окъугъанды. Къазахстанда бир жерде жашагъанбыз. Аны атасыча адам дуняны башына жаратылмагъанды. Ол таулулагъа бек иги болгъанды. 1979 жылда къарындашым да, мен да Алма-Атагъа барабыз. Нурсултан бла тюбешмей кетмейбиз деп, ишлеген жерине къайтабыз. Ол заманда ол Къазахстанны промышленностуну министри эди. Жарсыугъа, Шимал Къазахстаннга кетгени себепли тюбешалмадык.

Биз аны атасыны бизге этген игиликлерини юсюнден "Къазахстанская правда" газетлерине да жазгъанбыз. Редакциядан а, аны унутмай тургъаныгъыз ючюн сау боллукъду деп, письмо жибергендиле. Социалист Урунууу

бла ёсюп келген телюню бир затха юйретала эсек, ишибиз зыраф туюлюду деп алай санайма.

-Шарафутдин, юйюрюгюню юсюнден да айтсагъыз эди.

-Айтханымча, 1954 жылда Къазахстанда Гюлюйланы Баблина бла бир юйюр къурайбыз. Ма биз бирге жашагъанлы быйыл ноябрьде 65 жыл толлукъду. Тёрт сабий ёсдюргенбиз - юч жаш бла бир къыз. Ала, туудукъла, аладан туугъанла да бетими жерге къаратмагъандыла, хар бири да ишле, кеси къыйыналары бла башларын тутадыла.

-Къазахстанны алгынныгы Президенти Нурсултан На-

Жигити Жангоразланы Ибрагим Къазахстанда тургъанын билесиз. Аны бла биз жуукъ юлюшлебиз. Аны юсю бла Нурсултан бла байламлыкъ да жюрютебиз.

Дагъыда айтырыгъым, Назарбаев саулукъдан анда жашган бир журтлуларыбыз бир тюрлю тюзсюзлюк сынарык туюлюду. Мен аны билип айтама. Мени жарсыпхан неди десегиз, жерлешлерибиз анда не иги жашай эселе да, ишлери, журтлары да бар эсе да, ала ол миллетлени араларында тас болуп къалыргъа къорктуу уллуду.

-Иш дегенлей, бююнлюкде жашау этген къыйынды, кепле иш тапмай, башха шахарлагъа

Моллаланы Шарафутдин юйюрю бла.

башхала бла шухлукъ жюрютгенме.

Газетни бююнлюкде да дайым жаздырып, окъуп турама. Бек иги номерле чыгъарасыз, уллу эмда керекли иш тындырасыз, аны ючюн шёндюгю журналистеге да ыспас этерге сюеме.

-Аны ючюн да, мени бла ушакъ этгенинг ючюн да сау бол, Шарафутдин, мындан ары да туугъанларынгы, туудукъларынгы араларында, юй бийген Баблина бла кеп жылланы сау-эсен жашагъыз!

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

- Валентина Борисовна, юйорно мурдорун неди?

-Сёзсюз, соймеклик. Перестройканы жылларында хал бек осал болганды. Адамла ишсиз кылып, абзырагандыла. Юйорле жалаңда «мындан манга не файда тошер?» деген акыл бла кыралгандыла. Айхай, бир бирге соймеклик, хурмет болмаса, экеулен бир бирни ангыламаса, жашау этген бек кыйынды. Ол кезиуде хар он юйорден сегизиси арта чачыла эдиле. Шёндю уа - жалаңда бешиси.

Былыр Нальчик шахарда 1315 жангы юйор кыралганды, айырылганды саны уа 748-ге жеткенди. Сёз ючюн, 1994 жылда 1523 жангы юйорлени тойлары баргандыла, айырылгандыла уа 1235 эдиле. Тарихле көргөзтөнгө көре, болум бир кесек игиге тюрленгенди. Юйорно институту кюч ала барады. Адамла ангылагандыла: жалаңда ача тоюлдо жашауу тутуругу. Бусагата бир бирлерин суйген, ангылаган адамланы тойларын кереме мен.

Дагыда бир иги шарт: адамла бир бирлерин иги таныгынычы, билгинчи, юйор кырамайдыла. Мен аны тозге санайма. Жашны, кызыны юйорно юсюндөн да хар затны билгирге керекди. Тишируу эринден эсе, кыйын анысы бла бегирге байламлы болады - ала сабийлени бирге ёсдоредиле.

Бирде кызы эрге барганындан сора, ол юйде жылы суу жокуду, отунла бла от этип, юйлерин алай жылытадыла деген затланы сылтауга тутуп, айырылады. Да сен, ол адамны жаратып, анга алай бара эсенг, ол юйде жылы суу болмагандыкыга, соймеклик кырулму кетди? Ол затланы сен эм башха сала эсенг, аланы юсюндөн

тойгя дери билгирге, сорургя нек жарамай эди?

Юйор кырагган бош зат тоюлдо. Хар затны тергерге, билгирге керекди. Жалаңда жашны юйюнде нечча отоуу, нечча машинасы болганын са-

кёпле төрелеге көре этдиле. Хау, заман да, ача да кёборек кетедиле, алай той юйорде кюн сайын болмайды.

ЗАГС-ны арбазында малкяр, кыбарты, орус, осетин, чюйот тойла бара турганда, адамла

этдиле адамла алай? Жашуларына ыразы болмаса. Кёп заманы ауруганла, операцияны аллында келип, жангы документ алып кетедиле. Билемсиз, кёбюсюнде, кертиси бла да, аланы кыадарлары иги жанына

Былда бир затны айтмай болмаймы: жарсыуга, шёндю Москвада, тыш кыраллада ишлеген бир жерлиерибиз атларын тюрлендиредиле. Мен ала терсиде демейме. Ала иш излеп кетгендиде республикадан, анда атларына бюсюрмей эселе, не этсинле? Алыкча кёпле терроризмни жалаңда Кавказ бла байламлы этдиле. Ол оном терс болганын жашау көргөзтеди, алай кырагга да ак деп турганла бардыла.

Атла бла байламлы кюкюлю зат да барды: кезиуде сериал озганлай, бир-бирге андагы жигитлени атларын сабийлери не атайдыла. Тюз Жануаринаны кыойгандыла ансы, кыалгандылары барысы да бардыла энди бизни республикада. Битеу алып айтханда, юйор жашауу-бузда миллет ышанла кёпден - кёп болуп барадыла, ол а кимни да кыуандырырча шартды.

- Нек чачыладыла юйорле?
- Жаш адамла социальный сетьледе жашайдыла. Омакь той этгенден сора ишлерге, онларына көре жашарга излемейдиде. Аталарыны - аналарыны инбашларындын тошере соймегенле да аз тоюлдоле. Эки жаш адам бирге жашап башлаган эселе, кеслерини кючлерине-кыаруларына базынырга керекдиде. Ала энчи бир дунядыла, ары башхала кириге керекмейдиде.

Жууукъланы-тенглены оюмсуз сёзлери да чайкыайдыла юйорно кемесин. Мен жаш юй бийчеле социальный сетьледе олтуруп турмай, супермаркетледен хазыр аш алмай, кюн сайын кеслери аш хазырап, юйорлерин багъалаш жашасала сие эдим. Ансы шёндю кёпле бек тынч, терк айырылып кыаладыла.

Ушакны **БАЙСЫЛАНЫ Марзият** бардырганды.

Хапарны бла ачык ушак

Озган жылны декабринде Нальчикде ЗАГС ишлеп башлаганлы жюз жыл, Валентина Шериева анга башчылык этгенли уа отуз беш жыл болганды. Бусагата бу махкеме бек тап мекамдады. Аны окула турган ресторанны мурдорунда ишлегендиде. Ол заманда Валентина Борисовна алгя кырулушка, ишине уа арта барып турганды. Бюгон ол бизни ушак негерибизди.

«Жууукъланы, тенглены оюмсуз сёзлери да чайкыайдыла юйорно кемесин»

нагандан сора да, сиз аны бла бирге жашаилыкмысыз, аны кылыкларына тезаллыкмысыз, атасына-анасына кырааллыкмысыз, тийишли хурмет эталлыкмысыз - была магы-аналы сорууладыла, аланы юслеринден да сагыш этерге керекди.

-Шёндю «той моданы» юсюндөн айтсагыз эди.

-Эсигизде эсе, алгын бизни тойларыбызда ичгенле бек кёп бола эдиле. Бек игиси - ол төре кыруй барады. Мен аны Аллахка инанган жашланы саны кёбейгени бла эм миллет адетлерибиз-төрелерибиз бизге жангыдан кыайта башлагандыла бла байламлы этеме.

Дагыда кыуанырча бир шарт: жаш адамла тепсеуле-рибизни бек уста тепсеидиле. Кёпле ЗАГС-ха миллет кийимле киедиле. Алгын тоюу бир кюнню ичинде битдирип кыоргга суйгендиде. Энди уа

башха миллетлени адетлерине эс бурганларын, кеслериники бла тенгешдиргенлерин кереме. Энциликлерибиз бир заманда да кырурук тоюлдоле, анга жалаңда кыуанырчады, ол бу дуняны байлыгын, сейригин ачык көргөзтген шартладан бириди.

Болсада жарсытхан затла да бардыла. Сёз ючюн, юйор кыраган кызы бла жаш ресторанды таматаланы кыатында бирге олтургандыла кёзге эриши керюнеди.

Алай жаш адамла бир-бир терс жорукъланы кетерип башлагандыла. Алгын кёп юйорледе жалаңда бир сабий бар эди, энди ол «мода», насыпха, кетгенди. Бусагата эки-юч балалары болган юйорлени саны ёсе барады.

-Шёндю кыалай атла атайдыла сабийлерне?

-ЗАГС-ха кёпле атларын тюрлендиргге да келедиле. Нек

бурулады. Алай бирде уа башха тюрлю да болады.

Бизге бир жол кыолайы, насыплы, ариу тишируу келип, атын тюрлендиргге суйгеннин айтады. Биз анга: «Кыой, тюрлендирме, жангы ат бла жашауунг кыалай боллугун бир адам да билмейди», - деп кюрешибиз, унаталмайбыз, тишируу кыатылыгы бла кеси суйгенни этеди. Андан сора уа, аны жашауунда бек уллу кыйынлыкча чыкыган эдиле.

Бир-бирде ат жашарга кыомайды. Тууган сабийчикге ёлген аппасыны атын атагандыла, андан сора уа хар кечени сабийни атасы, аны аппаны тошлеринде керюп башлагандыла. Аны атын тюрлендиргенлей, ала тынчайгандыла.

Атха хурмет этерге керекди. Бизни ата-бабаларыбыз сабийге намыслы адамланы атларын атагандыла, насыпсызланы ырыслагандыла.

Юйор

Ата-ана келишип, тюз жолгя салсала...

Къудретни ахшылыгын-дан, миллетибиз ёсюп келген жаш тёлню ариу кылыкыда, таза ниетде юйретиге, адет-төрелени саклауга эс бурганлай, ол затлага энчи магына бергенлей келеди. Бююнлюкде да жашларын, кызыларын ариу ёсдюрюп, хурметте тийишли жаш юйорлерибизни барлыгы, айхай да, кыуандырады.

Нальчикде жашаган Бёзюланы Исхакъ бла Альфия да аланы санындадыла дерге боллукбуз. Юйорно башчысы эркин тутушу бла кюрешип турганды. Аны спортда жетишмилерин барыбыз да билебиз. Насыплы ана уа Уруну эмда социал кыоруулау министрствода ишлейди.

Бу юйорде юч кызычык ёседиле. Таматалары бла органчылары «Радуга» гимназияга жюрюйдюле. Кичилери уа садикге барлыкды. Андан сора да, ала хунерлиде, барысы да ариу жырайдыла эм тепсеидиле. Педагог Анна Сергеевна Пазованы вокал студиясына жюрюп, анда юйрнедиле.

Алыкча сабий болгандарына да кырамай, ата-аналарын, устазларын да аслам көре жетишмилери бла кыуандырган-

лай келедиле. Эм алгя гитче Аминачыкдан башласак, анга алыкча юч жылчык бола эсе да, ол «Нальчик - подкова счастья» халкыла аралы вокал конкурса кыатышып, аны регион даражалы кезиуде биринчи жерге чыкыганды. Кызычык гимнастика бла да кюрешеди.

Тунгучлары Лейла беш жыллыгындан бери «Шагди» тепсеу халк ансамблге жюрюйдю. Аны кыаумунда Грузияда (2016 ж.) OgangKobuleti конкурса, «Мировые таланты - 2017» халкыла аралы фестивалыга, Железноводскда бардырылган «С пятки на носок» эмда кёп бирси эришулеге кыатышханды. Былыр «Шагди» «Алтын майдан - Крым» фестивалыда Гран-при алганды. Андан сора да, Бёзюланы кызычыклары сагынылган ансамбли Москвада, Стамбулда, Нальчикде сольный концертеринде тепсегенди.

Вокал жаны бла хунерин айтсак, ол да «Нальчик - подкова счастья» халкыла аралы конкурда кеси жыл санында (10 жыл) хорламны алганды. Дагыда «Эм иги ауазла» деген республика даражалы эришунде биринчи болганды. Инглиз тил, сурат ишлеу, накыш салыу

бла да кюрешеди. Дизайнер болургя суйгени себепли быйыл художестволу школгя да кириге деп турады.

Ортанчылары Жамия уа тёртжыллыгындан бери тепсеиди. Ол да огъарыда сагынылган конкурсланы барысына да эгешчиги бла бирге кыатышханды. «Эм иги ауазлада» кеси жыл санында (8 жыл) биринчи жерни алганды. Андан сора да, музыка школгя жюрюп, кыобуз согырчага юйрнеди, кыол усталыкыга тоюнонеди, сурат да ишлейди.

Ала экиси дагыда Родзана Твижеваны «RTModels» модель школун айырмалы таусухандыла. Краснодарда, Черкесскде, Нальчикде, бирси шахарлада тюрлю-тюрлю мода көргөзтолуле, жандаурулук концертеге, фотосессиялага чакырылып, алагы кыатыша, кесибизни, тыш жерли дизайнерлени ишлери бла, сабий токенлени товарлары бла адамланы шагъерлендиредиле. Модель кызычыкыла бу ызда да айырмалы болганлай келедиле. Сёз ючюн, Жамиягыга «Моданы эмда фахмуну ариулууга» сабий конкурса 2016 жылда «Little miss Caucasus» даража берилгенди.

Огъарыда кичичиклерини юсюндөн сагына, ол да модель болганын айтыргя ашыкмаган эсек да, Аминачык эгешчиклеринден арха кыалмазлыгы баймды. Алгъаракыла ала ючюсю да Сочиде «Мисс мира» брендин мурдорунда «Горный бриллиант» коллекцияны көргөзтоуге кыатышхандыла. Анда миллет жыйрыкыла, кямарла бла да чыгып, омакыкылары, сийдюмлюкклери бла, кеслерин сахнада жюрюте билиулери бла кыарачуга энчи хычуун керюнгендиде.

Сабий не жаны бла да хунерин айнтыса, ол аны арта жашауунда кесини жолун ызларгя себеплик да болады. Ата бла

ана да кызычыкыла кёллендиргенлей турадыла. Кыайсы усталыкыны сайласала да, жюрек излемлерины тынгылай, жетишимли да бола, халкыларына жарасала сюериклерин айтадыла. Сахнага чыкыгандылары уа тири, тёлюмлю да болургя юйретгенин чертедиле.

Кертиди, ала алыкча гитчедиле. Болсада хунерлери, аны бла бирге муратары, умутлары, бютюнда бег а, жетишимлери да бардыла. Биз а, кызычыкыла эригип, арып да кыалмай, мындан ары да кеслерини, миллетлерини атын да иги бла айтдырырла деп ышана, алагы учуруулук, саулуук, насып да тилейбиз.

ТРАМЛАНЫ Зухра.

Кёрмюч

ЭКИ ШАХАРНЫ ЖУУУКЪЛАШДЫРА

Бу күнде Суратлау искусстволаны А.Л.Ткаченко атлы музейинде КЪМР-ни Культура министерствосуну болушлугу бла Анатолий Анненковну «Санкт-Петербург - Нальчику» деген кёрмюч кыралганды. Аны бла бирге бизни музейни фондундан алынган «Санкт-Петербург в творчестве художников 18-20 веков» деген кышумчулук экспозиция да

ачылганды. Ол да уста суратчыга аталганды.

Анненковну ишлери асламысында шималдагы ара шахарыбыз бла байламдыла. Ол чыгъармаларын суратха кырап неда бир башха жерден алып жазмайды, жаланда кеси кёзо бла кёргенни кёчюредди. Ол а натуралисти баш магъаналы энчилиги.

Дагыда ол дуняга кёз

кырамын табиыгъат бла байламлы ишлеринде кёрюздеди. Шимал Кавказын жоклаган кезиунде Грозный шахарны межгитин жарык бояла бла суратта жазганды. Ызы бла Терс-Къолга келеди. Табиыгъатыбызны ариулугу аны жюрегине кылай тюшген эсе да, ол аны алай кёрюзгенди, кесича энчи, айырмалы.

Кёрмючю музейни директору Елена Ремхен ачканды. «Уста, живопись бла хайырлана, кесин чексиз айнытханлай турады, - дегенди ол. - Архитектура - ол шох макамды. Анатолийни ишлери кырасанга, аны эшитирге угъай, кёрюрге да боллукду. Ала солугъан этгенчадыла.

Ол кёзо кёрген бла кеси оюмун бир да болмагъанча ариу бирлешдирип, аны кыгъытха сала билген усталыгы бла келгенлени, бизни да кыуандырып, тамашага кыалдырады. Бюгон музейде быллай энчи кёрмюч ачарга онг болганына чексиз кыуанам

Геннадий Темирканов бла Елена Ремхен кёрмючю ачадыла.

эм авторга ыразылыгымы билдирге сюеме».

- Жарсыуга, Анатолий Анненков кесини кёрмючю ачылууна келалмай кыалганды. Кылай-алай болса да, Шимал Кавказын шахарларыны араларында республикабызны унутмай, ишлеринде кёрюзгени оюмун аныга ыразылыкны кёпле билдиргендиле.

Сёзсюз, бу проект Нальчикни бла Санкт-Петербургу

маданиятын бла искусствосун жуууклашдырады, - дегенди КЪМР-ни Художниктерини союзууну правленини председатели Геннадий Темирканов.

Ызы бла сёз республикабызны халкъ художниги Анатолий Жилова берилгенди. Ол суратчыны керти жашау ачыклагъан живописинде усталыгын чергенди эм жыйылгъанлагъа ысас этгенди.

Кёрмюч культура арада 31 июльга дери бардырыллыкды.

ТОКУМАЛАНЫ Салим.

ОКЪУТУУ

Ахшы төрелеге таяна,
тартынмай алгъа атлайдыла

Тау элден биринде - Былымда - жамауатны окыргы, жазарга юйретуу озган ёмюрде окыуна башланган эди. 85 жыл мындан алгъа анда жетижыллык школ ачылып, андан бери билим беруу эмда юйретуу жумушлага уллу эс бурулганлай келеди.

1964 жылда уа сагъынылган окыу юй орта школну даражасына кёчеди, андан сора да, «Насыл» сабий сад ишпел башлайды. Бир талай замандан а элде жангы, 540 окыучуга жери бла мектеп ачылады эмда 1986 жылда школга дери билим берген махкемени кырулушун тамамлайдыла. Анга уа 120 адам сыйынырады.

Бу бёлюмде аслам тюрле ниуле бола, предметлени терен окутууга, классдан тышындагы ишге, кышакъ халда билим берууге кыайгырылулук да ёзгередди. Арт жыллада окутуу-юйретуу программала жетишимли кийирилип, туугъан журтха сюймекликке, маданият хазнаны магъанасына тюшондюрюу ызда урунадыла. Сабийлени мектепге хазырлау иш да бардырылады. Аланы саулыкъларын игилендириу да тийишли даражадады.

Устаз коллектив, андан сора да, ата-анала бла байламлыкны жюрюте, аланы излемлерин, кёз кырамын да эсге алады. Кышакъ билим берирча онгланы кёбейте, жангы программаланы жарашдырадыла эм жашауда бардырадыла.

Окыу юй, жетишимли бола, кюнден-кюнге айнынуу жолун ызлайды. Билим берууге бла юйретууге кыайын салып келгенледен экиси «КЪМР-ни сыйлы устазы» деген атны кюрютедиле. Ала Афашоковланы Зайнаф Ибрагимовна бла Барзбийланы Эльмира Ану-

ровнадыла. Тёртеулен «РФ-ни Халкыга билим берууноу отличниклеридиле», сегиз педагог а «РФ-ни битеулу билим берууноу сыйлы ишчилери» деген даражага тийишли болгандыла.

Школну бюгонню директору Ахматланы Заур Мажитович а 2006 жылда «Россеини эм иги устазлары» деген конкурсда хорлагъанланы санындады. Афашоковланы Рита Сулейма-

дан сора да, «Окыу учреждениеда юйретууноу кыруу» конкурсда РФ-ни Билим беруу эмда илму министерствосуну грамотасы бла саугъаланганды. Энчи проектлени бла программаланы жарашдырып, аланы жашауда бардырганы оюмун айырмалы болганды.

Дагыда быллымчыла «Къабарты-Малкыарны эм иги мектеплери» эришиуде «Ана тилим - жаным-тиним, мени

новна бла Зайнаф Ибрагимовна, Алииланы Роза Хамзатовна, Ахматланы Афужан Ахматовна уа «Жылны устазы» эришиуну район эмда республика урумларында айырмалы болгандыла.

2011 жылдан бери уа мектеп Ахматланы Ахматы атын жюрютеди. Аны бла байламлы школну биринчи таматысы Ахмат улуну туугъан кюнунде - 22 апрельде - кыуанчлы жыйылыу озганды.

Былымны мектеби, белгиленибизча, арт заманда районда, регионда да жетишимлери бла айтылганлай келеди. Аны энди кыралыбызда да биледиле. Ол «Бийик категориялы школ» деген даражага кыялыуу билим бергени оюмун чыкыганды. Ан-

дуням!» деген фестивалда да белгиленгендиле. 2012 жылдан бери федерал даражада «Именные школы» деген атны жюрютеди.

«Юйор кыыйматланы магъаналарына тюшондюрюуде устазланы, окыучуланы эмда ата-аналаны бириккен ишлери» проектни хазырап, Россеини педагогларыны мектепле аралы интеллектуал ассоциациясыны лауреаты болганды. «Эм иги эл школ - 2015» битеукырал конкурсда саугъаланганды. «Россеини алчы билим беруу учреждениялары» Миллет ресурстрге кийирилгенди.

Школга иги кесек жылны ичинде таматалык этип тургъан Атакуланы Нуржан Ма-

нафовна (бюгонлюкте Элбурс районуну билим беруу управленисыны башчысыды) «Президент бла ачык сёлешиу» деген эришиуге «Эл мектепни жетишимли ишлеуу. Хар кыайсы проблеманы да кетерир амал табылмай кыалмайды» проекти бла кыатышып, хорламны алганды.

Дагыда «Келир заманны школну бюгон башланады» деген иши бла кесини сынамын билим беруу учреждениеланы бла муниципал системаланы «Тамбла тюненеден эсе игирек боллукду» битеуроссей конкурсларында бийик жетишимни болдурганды. Мектеп бусагъатда да алгыннгы директор ызлагъан жолну, аны башламчылыкъларын да кесини ишинде толусунлай хайырланады.

Школну «Излеу» сабий организациясы да жетишимлери бла кёллендиреди. Анга кыатышханла «Мени элим озган ёмюрдеде эмда бюгонлюкте», «Былымчы жашла Ата журт оюмун урушда» дегенча тинтиу-излеу ишлери бла битеуроссей эмда республика даражалы эришиуледе белгиленгендиле. Ол ишлени мурдорунда мында краеведение зал кыралганды.

Жыл сайын выпускниклени жангы кыаууму, мектепни тауусуп, билимлерин регионну, кыралны да окыу юйлеринде андан ары ёсдюредиле. Аланы ызларындан келгенчикле да, мында эндиге дерти тохтатырылган ахшы төрелеге кертичилей кыала, школ жашауга эмда билимни дунясына таукул атлама этерлерине ийянабыз.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий. Суратда: дерсден тышында иш баргъан кезиу.

Пенсия фонд

Жетмеген балланы
жыргъа кыаллай
онгла бардыла?

2019 жылны январь айындан пенсия жыл санны акырын-акырын кёторюуноу юсюнден федерал закон кючюне киргенди. Белгиленген жыл санны жетген адамга кыартлык бла байламлы социал пенсия төленип башлангыкды.

Алай, инсаннга белгиленгенича бир жыл толгандыкыга, пенсия баллары жетмеген кезиуде да чыгадыла. Аланы жыра оюмун, адам страховой төлеулени кеси этерге боллукду, аны оюмун фондну жер-жерли управленисына заявение берирге керекди.

Алай граждандланы эсепге заявенияларын алганлай бир ишчи кюнню ичинде саллыкдыла. Төлеулени ёлчемлери инсан борчу халда пенсия страхование этилген айларына кёре тергелликди. Бир ай чыкмай эсе, кюнде саналырыкдыла. Эсепге кирген болжал оюмун төлеулени жылны ичинде берип бошарга тийишлиди (сёз оюмун, 2019 жылга төлеулени бийылны 31 декабрине дери).

Алай бусагъатдагы закондательствога кёре, 2019 жылга дери отчёт кезиуде балла жетмей эселе, адам страховой төлеулени кеси этиллык тыйюуде, деп аныгылатады Россеини Пенсия фондуну регионда бёлюмюноу пресс-службасындан.

КУЛЬЧАЛАНЫ
Зульфья.

Жоралау

Устазларыны жумушун андан ары бардырыр мурат бла

Бу кюнледе Этчеланы Хажи-Муратны хурметине сабийлени эмда акылбалык болмагъанлары араларында туризмден бла альпинизмден эришиуле этгендиле. Аланы ол тюрлю-тюрлю жыллада Нальчикде Окъуучулары илму-техника чыгъармачылыкларыны арасында, Сабийлени эм жаш тѳлюню чыгъармачылыкларыны республикалы юйюнде ишлеп юйретген жашла кырагъандыла.

-Биз Хажи-Муратны ишин андан ары бардырыр муратда жыйылганбыз. Аны башламчылыгы тунчугъуп, жок болуп кыларынын соймейбиз. Ол республиканы хар кылайын да иги билгенди, суйгенди. Сабий туризмни айнытырга итинуюу да уллу болгъанды. Аны бла байламлы биз бююн бек сейрлик программаны жарашдыргъанбыз,-дегенди "Экстрим" компанияны келечиси, Хажи-Муратны сохтасы Андрей Кольченко.

Нарт уягъа Этче улугъа хурметлерин билдиргенде кѳппе келгендиле. КъМР-ни Парламентини депутаты Газаланы Масхун Хажи-Муратны иги таныгъанын, сабий туризмни аякъландыруугъа ол кѳп кыйын салгъанын, кесини да альпинизмден, туризмден ангылау уллу болгъанын айтханды. Анга жоралап быллай ишни кырагъанлагъа ыспас этгенди эмда ол бютонда бек саулагъа керек болгъанын чертгенди.

"Боевое братство" битеуросей жамауат организацияны регион бѳлюмюню башчысы Гелястанланы Барасбий эришиулеге кытышханлагъа жетишимле тежегенди, аланы кырагъанлагъа да жюрек ыразылыгын билдиргенди. «Сохталары устазларыны ишин андан ары бардырсала, аны аты бир заманда да унутулукъ туююлду»,-дегенди.

"Эльбрус" кыутхариу-излеу отрядда кыулукъ этген Мишаланы Ахмат а Хажи-Мурат бла бирге Минги таудан башлап Казбекге дери баргъанын эсгергенди. «Адамны аллай кыйын болумлада бютон иги билесе. Этче улу керти да ышангылы нѳгер, билеклик эте билген тенг болгъанын таукел айтталыкъма»,-дегенди.

КъМР-де от туююге кыажу службаны таматасыны орунбасары Сергей Харенко Хажи-Мурат бла кѳп жылланы

бирге ишлегенин эсгергенди. «Бююн жарсыу, аны бла бирге уа жарык да кюндю. Ол биргебизге болмагъаны ючюн мудахланабыз, алай аны сохталары, кыйынын унутмай, анга бу халда хурмет этгенлери уа кыуандырады. Аны таныгъанла жюрек халаллыгын дайым да сезгенлей тургъандыла. Ол дуниядан кетген эсе да, жюрегибиздеди»,-дегенди.

Кеслерини алгъыш, насыихат сѳзлерин, эсгериулерин да МЧС-ни КъМР-де Баш управлениясыны таматасыны орунбасары полковник Аналаны Магомед, "Эльбрусид" жаш тѳлю фондуни регион арасыны директору Аналаны Марат, Жангы Малкъарны орта школунда географиядан устаз Беппайланы Хаулат, башхала да айтхандыла.

Эришиулеге уа Элбрус, Прохладна, Терк, Черек районладан, Нальчик шахардан, Хасаниядан да сегиз команда кыатышханды. Сабийлени жыл санлары жетиден он-тѳртте дери эди. Ала кеслерин чатырланы орнатыуда, жипле бла суудан ѳтоуде, кыоркыулу жерден секириуде, агъачда ажашхан кесин тапдырырча мадарла этиуде, дагыда кѳп башха жаны бла сынагъандыла. Бу жол Прохладна райондан "Азимут" команда биринчи жерге чыкыгъанды, Жангы Малкъардан "Тигр" - экинчи, «В экстриме» команда уа ючюню болгъандыла. Хорлам болдургъанлагъа саугъала, грамотала да берилгендиле.

Бу ишге Ставрополь крайнда тас болгъанлары излеу эмда табыу жаны бла дунияда бек игиге саналгъан "Лиза алер" отрядны келечилери да кыатышханларын билдиргенде суюме. Ала эришиуле башланырдан алгъа, сабийлеге агъачда тас болгъанда, неда бир башха кыйын болумгъа туюшгенде, кеслерин кыалай жюрютурге, не мадар этерге кереклисине юйретгендиле.

Дагыда Нальчикде халыуа завод а эришиулеге кыатышханлагъа татлы эм гара суулары жетер чакълы тапдыргъанын да белгилерге тийишлиди. Эсигизге салайыкъ, Этчеланы Хажи-Мурат быйыл 22 апрельде ауушханды. 11 августда уа аны туугъан кюнюдо.

ХОПАЛАНЫ Марзят. Суратны автор алгъанды.

ТУРНИР

Венгрияны командасыны санында биринчи жетишими

Алгъаракълада Къабарты-Малкъардан умуландыргъан гѳжеф Мусукуланы Исмайылны Венгрия ючюн эришириги белгили болгъан эди. Анда ол кесине жангы 65 килограмм ауурлукъда тутушуп тебирегенди.

Бу кюнледе ол тыш кыралны командасыны санында биринчи кюрешиуеде Стамбулда эркин тутушуудан Яшар Догуну хурметине аталгъан рейтинг турнирде болгъанды. Дуняны кѳп кючлю гѳжефи Европалы оюнладан эсе бу эришиуно сайлагъандыла,

ол себепден майдалла ючюн кыаты кюрешле баргъандыла. Исмайыл ал тобешиулерин-

де кыта келгенди, жарым финалда да америкалы Диако-михалисни 9:0 эсеп бла хорлап башлагъанды, алай халатла жиберип ийгенди. Аны ючюн жерлешибиз «алтын» ючюн кюрешалмагъанды. Болсада ол даражалы турнирде ючюню жерни алгъанды.

Исмайыл Россейни чемпионатларыны финалларына эки кере чыкыгъанды, кѳп даражалы халкъла аралы эришиуледе хорлагъанды.

КУПЧАЛАНЫ Зульфия.

Байламлыкъла

Айырмалылагъа - майдалла, ыразылыкъ кыагъытла

Тѳбен Чегемде «Бирге болсакъ, кыолубуздан келмезлик жокъду» деген ат бла футбол турнир бардырылгъанды. Аны элни жаш тѳлю администрациясы бла Яникойну дин организациясы кырагъандыла.

Спортну байрамын иймам Элеккуланы Хасан ачханды. Ол келгенлеге жюрек ыразылыгын билдиргенди, хорлам тежегенди. Ызы бла жаш тѳлю администрацияны башчысы Байтуугъанланы Исмайыл сѳлешгенди эм быллай эришиуле жыл сайын бардырырга кереклисин айтханды. Келген кыонакылагъа ыразы болгъанын билдиргенди ол.

Эришиуге «Шаудан» эм «Бирлик» командала юлешинип кыатышхандыла. Судьялыккны Мызыланы Эльдар, Малкъондуланы Ахмат, Хитийланы Алий, Жазаланы Ахмат бу ишни кыуаргъа болушханлары ючюн экинчи жер а «Бирликге» жет-

генди. Ала диплома, майдалла бла саугалангандыла. Ахырында Элеккуланы Хасан хажи, Мызыланы Эльдар, Малкъондуланы Ахмат, Хитийланы Алий, Жазаланы Ахмат бу ишни кыуаргъа болушханлары ючюн жаш тѳлю администрацияны

атындан ыразылыкъ кыагъытла бла саугалангандыла. Элни администрациясыны башчысы Кыонакыланы Илиясха энчи ыспас этилгенди. Элеккуланы Хасан а дин организацияны атындан саугъа бергенди.

Бизни корр.

ЭКОЛОГИЯ

Табийгъатны энчи кѳрюрге юйрете

Къабарты-Малкъарны Бийик тау заповедниги кырагъан «Жашил планета - 2019» акциягъа жарым жюзден артыкъ волонтер, ол санда Орус-география жамауатыны Кахун элден «Парадайз» жаш тѳлю клубуну, Бызынгыны орта школу, заповедникни кесини да келечилери эмда табийгъатны сакълаугъа кыйгыргъан башхала да кыатышхандыла. Бу ишни баш магъанасы-учрежде-

башчысыны орунбасары Тогъузаланы Лейла.

Акцияны кыуанчлы халда ачылууу 9 июльда Бызынгыда этгенди. «Жашил планета - 2019» бардырылыкъ кезиуде (21 августха дери) алайда эм башха участкалада махкеме сакълагъан эмда элени башха тийрелери кир-кипчикден тазаланырыкъдыла, экологиялы жолчукълада хансла кетерилликдиле.

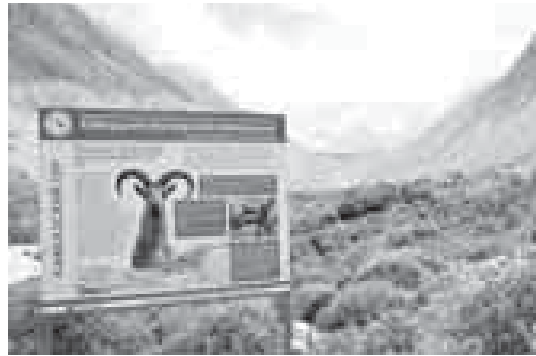
чытылыныпды. Ол кыонакыланы тау этекледе жашагъан жаныуарла, кыанатпыла эмда ѳсген битимле бла танышдырады, табийгъат байлыкъла бла шагырелендиреди.

Ары келгенле кавказлы жугъутурну, кыушланы талай тюрлюлерин кеслери кѳзлери бла кѳрюрге боллукъдула. Дагыда бу тийреде эс бурурча бир энчилиги барды: чыранны тѳбен жанында ары дери жукъ да ѳсмеген жерде жангы битимле чыгып тебирегендиле.

Жолчукъну шимал-кюнбатыш жанына бурулган кесеги Суюме-суу шауданны сол жаны бла бара, Суюме чучхургъа келтирди. Экскурсияны кезиуеде волонтерла кѳп сейрлик затла кѳргендиле, табийгъатны ариулугун, кѳплюгюн, ючюн сезгендиле. Ахырында ала энтта да бир хычыуун ишге кыатышхандыла - ачыкъ хауада аш этиу конкурса. Заповедникни келечилери уа аланы диплома эмда сувенирле бла саугалагъандыла.

Бу акциягъа мындан арысында ким сойсе да кыатышгъа боллукъду, ол санда организацияла, волонтерланы биригиулері да, деп белгилегенди Тогъузаланы Лейла.

УЛАШЛАНЫ Мурат хазырагъанды.

нияны табийгъатны кыоруула жаны бла проектлерине жаш тѳлюню кыошууду, экология кыоркыуусулукъгъа кыйгыргъанланы бирикдириуду, ѳсе келген тѳлюню кыудуретге аялуу кѳзден кыаргъа юйретиуду, дегенди заповедникни

Заповедникде айтханларына кѳре, бу тийрелеге келген туристлени асламысы чыранлагъа элтген экологиялы жолчукъ бла бек сойюп бардырды. Аны узунлугу 1,9 километрди, кеси да тохтап солурча жерчи-кле, билдириу белгиле бла жал-

Табыу

АЙСУРАТЛЫТАШ

Бир-бир ташланы юслеринде сейрлик суратла бардыла. Алагга кырай кетсенг, муну уа бек уста суратчы иш-легенди, деп айтырыгынг да келеди.

Акь-Сууда жашагъан Гуртуланы Аминат, быйыл тёртюнюк классха ётген кызчык, бу ташны суу боюнунда тапханды. Кеси кёк бояулуду. Юсюнде уа ай бла жулдузну суратлары барды. Ала уа акь бояулудула.

Бу белгини Тюркню байрагында да кёрюрге боллукьду. Андан сора да, кече жулдузу кёкде ай бла жулдуз, бир бирден узакь кетмей, аламны чыракларыча, хауа кенгликни жарытханлай турадыла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Болум

Кьоркьуулу халда жунчумагъандыла

Быйыл 16 июльда ведомстводан тышында кылауурланы Нальчикде бёлюмюню кыауумуна Толстой атлы орамда общежитледен биринден кьоркьуулу болумну юсюнден билдириу келгенди. Аскерчиле алайгга жетгенлеринде, мекамны биринчи кыатында от кыабынганы ачыкъланганды.

Полицияны прапорщиклери Мухамед Тхагапсов, Альбек Оразаев эм кичи сержант Ратмир Халилов болумну тинтип, кьутхарыучула жетгинчи отну ёчюлтюп башларгга оную этгенди. «Биз шлангны жайып, бирибиз адаманы кьоркьуусуз жерге чыгъаргынчы, суу кыуюп башлагъанбыз», - дегенди Альбек Оразаев.

МСЧ-ни бёлюмюню

кьуллукьчулары алайгга келгенлеринде, от толусунлай ёчюлтюлгенин тохташдыргъандыла. Общежитде жашагъанла гвардиячылагга бу гузабалык халда терк ишлегенлери эм тюз оную этгенлери ючюн

ыразылыкларын айтхандыла. «Хар инсан да кыйын болумгга тюшген адамгга болушургга борчлуду, бютунда уа право низамны сакълаучу», - дегенди Мухамед Тхагапсов.

РФ-ни Миллет гвардиясыны КьМР-де Управлениясыны пресс-службасы. Суратны Елена СМОРОДА алгъанды.

Билдириу

Уучулукь кезиу башланады

Келир айны онунсунда кыанатлылагга уугга барыу кезиу башланыркьды, деп билдиргенди КьМР-ни Табийгъат байлыкка эмда экология министрствосундан. Бу ишге кыатышыргга сойгенлеге талай жорукь болгъаны, аланы сакъларгга кереклиси да эсертиледди.

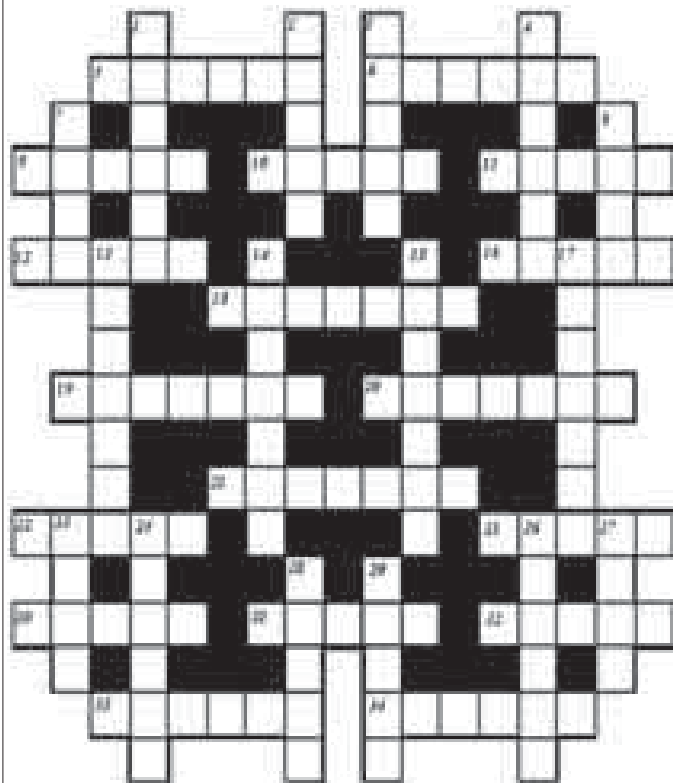
Бек биринчиден, РФ-ни Табийгъат байлыкка эмда экология министрствосу 2010 жылда 16 ноябрьде кыабыл кёрген жорукьлагга сакъ болургга чакъырадыла. Аны бла бирге уугга чыкьган адамны кьолунда тийишли билет, быллай зат бла кюреширге, ушкоч тутаргга эмда

аны кеси бла жюрютюрге эркинлик берген кыагытлары да болургга керекдиле.

Уугга чыгъаргга эркинликни министрствону тийишли департаменти бередди. Аны адреси эм телефон номери: Нальчик ш., Балкарская орам, 102, (8662)74-04-71. Прохладный шахарда уа аны хар байрым кюн «Уучу» туюкенде алургга онг барды.

Уучулукь кезиу бошалгъандан сора (31 декабрь 2019 ж.) бу кыагытны артык кыайтарыргга тюшерикди. Кесин да жыйырма кюнден кеч кыалмай алай.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 5. Ариу терили жаныуар. 6. Бир адамгга юйорсюнюу, жууукьлау, байлашыу. 9. Таулу аш. 10. Илму тинтиу. 11. Жумушчу, жалчы, кьул. 12. Кьуругъан сабакь. 16. Тёзюм, чыдам. 18. Таулу календарь. 19. Мекам ишлеу. 20. Зорлукь сынагъан. 21. Кийинип, бир жерге барыргга хазырлануу. 22. Агъачда ариу тамгга. 25. Кьурманлыкь хантус. 30. Сыйлы ташны ёлчечи. 31. Арбаз эшик. 32. Кавказ миллет. 33. Алгын от этгенде керек зат. 34. Горжю патчах кызы.

ЁРСИНЕ: 1. Болумсуз адам. 2. Азиядан жырчы кызыны аты. 3. Аллахдан болушлукь излеу. 4. Межитде бийик жер. 7. Учхара иш. 8. Кыодана, окьа. 13. Жагынлыкь. 14. Спортну тюрлюсю. 15. Харамлыкь. 17. Алгын аскерчи. 23. Дагыстанда миллет. 24. Ийнаныу. 26. Мюйюзю ич кыатысы. 27. Гюл. 28. Окьалы кумач. 29. Отунчуу саууту.

ГАЗЕТНИ 82-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 8. Ариш. 9. Ашыра. 10. Таакь. 11. Окь. 12. Нарт. 13. Аппа. 14. Ун. 16. Лаб. 18. Танг. 19. Улан. 20. Кыаф. 21. Туу. 22. Жукь. 24. Кыуш. 25. Кылауур. 28. Балакьа. 29. Ууанык. 31. Ундурукь. 32. Май. 33. Уку. 34. Уча. 35. Кыую. 37. Азия. 39. Чам. 40. Сиам. 44. Ёр. 45. Жууа. 46. Сыра. 48. Ат. 50. Ауар. 51. Узада. 52. Амам.

Ёрсине: 1. Оракьла. 2. Ышан. 3. Кыаура. 4. Чыкь. 5. Тайпа. 6. Атла. 7. Кяхура. 15. Кыаймакь. 17. Акь. 19. Уу. 23. Кыарачай. 24. Кыабынуу. 26. Аркьан. 27. Уручу. 30. Суусан. 34. Уя. 36. Юс. 38. Зорлукь. 41. Аламат. 42. Турукь. 43. Чыдам. 45. Жара. 47. Азуу. 49. Тал.

Театр

Премьерагга чакъырабыз

Кьулийланы Кыайсын атлы Малкьар кьырал драма театр **26-27 июльда** 82-чи театр сезонун Кьулийланы Элизатны пьесасына кёре салынган «Сен кыатымда болсанг» деген спектаклни премьерасы бла жабалды.

Оюн **Кьырал концерт залда (ГКЗ)** кёрнюптюллюкдю. **19.00 сагъатда** башланыркьды. Хош келигиз!

Соруулары болгъанла бу телефон номерлеге сёлешсинле: **77-34-85; 8-928 700-20-77.**

Учредитель: Кыабарты-Малкьар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКТОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь),
ТРАМЛАНЫ Зухура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асдамлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Кыабарты-Малкьар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагга "КьМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда кьол салынанды. 20.00 сагъатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Османланы Хыйса - дежурный редактор; Кетечиланы Зульфия, Кучукланы Сафият - жууаплы секретарьны орунбасары; Баллианы Феруза - (1,2,3,10-чу бетле), Зезаланы Лида (9,11-чи бетле), Ахкёбекланы Жаннет - (4,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1412 экз. Заказ № 646

Багъасы 15 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru